

1.ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΒΟΙΩΤΙΑΣ:

Η Περιφερειακή Ενότητα Βοιωτίας προσφέρεται για οργανωμένες δραστηριότητες τόσο βουνού όσο και θάλασσας.

1.Λιβαδειά με τις πηγές της Έρκυνας ή πηγές της Κρύας, τοπίο μοναδικού φυσικού κάλλους στο νότιο άκρο της πόλης με το Μαντείο του Τροφωνίου, το Μεσαιωνικό Κάστρο, το εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία κτισμένο κοντά στα ερείπια του Ναού του Διός, τον Πύργο του ρολογιού, και πολλά άλλα διάσπαρτα μνημεία ιστορικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

2.Θήβα όπου μπορεί να επισκεφτεί κανείς το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Καδμείο- Μυκηναϊκό Ανάκτορο, το Ναό Ισμηνίου Απόλλωνος, τους Τάφους του Ετεοκλή και του Πολυνείκη, τη Κρήνη της Δίρκης και πολλές άλλες διάσπαρτες αρχαιότητες μέσα αλλά και πέριξ της πόλης.

3.Χαιρώνεια με αξιόλογους προορισμούς προς επίσκεψη: το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Μαρμάρινο Λιοντάρι, το σμιλευμένο σε βράχο Αρχαίο Θέατρο, το Πύργο Ραγκαβή, την Ι. Μ. Λυκούρεση του 15ου αιώνα, ευρισκόμενη μέσα στο φαράγγι του μικρού ποταμού Αίμονα με βιβλιοθήκη και πρότυπο οικολογικό αγρόκτημα, η οποία κατά την περίοδο της επανάστασης αποτέλεσε ορμητήριο του Αθανασίου Διάκου.

Δαύλεια χτισμένη στα ερείπια της αρχαίας Δαυλίδος.

Ι. Μ. Ιερουσαλήμ του 11ου αιώνα σε υψόμετρο 900μ. στην ανατολική πλευρά του Παρνασσού με μαθητικές κατασκευές.

4.Αράχοβα η οποία συνδυάζει τις υπέροχες γεμάτες μονοπάτια πλαγιές του Παρνασσού και το από τα καλύτερα οργανωμένα και εξοπλισμένα χιονοδρομικό κέντρο της χώρας.

Πανέμορφη κωμόπολη χτισμένη σε υψόμετρο 960μ. με απίστευτη θέα στους ελαιώνες της Άμφισσας και σημαντικό πλεονέκτημα η πολύ μικρή απόσταση τόσο από τους Δελφούς, όσο και από το μοναστήρι του Οσίου Λουκά.

5.Δίστομο ένα μαρτυρικό χωριό λόγω της πυρπόλησής του από τους Γερμανούς το καλοκαίρι του 1943 στο οποίο μπορεί να επισκεφτεί κανείς το Μουσείο θυμάτων και ναζισμού, το Αρχαιολογικό Μουσείο και τον λόφο του Μαυσωλείου.

Παραλία Διστόμου ή Άσπρα Σπίτια ένας πρότυπος οικισμός με ομοιόμορφα λευκά πέτρινα σπίτια δίπλα στη θάλασσα με οργανωμένη παραλία και αθλητικές εγκαταστάσεις πάνω στο κύμα, κατασκευασμένος από την γαλλική εταιρεία «Πεσινέ» σε σχέδια Δοξιάδη την δεκαετία του '60.

Αντίκυρα ένα κλασικό ψαροχώρι στον κορινθιακό, με καλό φαγητό και όμορφες παραλίες όπως αυτή του Αγ. Ισιδώρου. Εκεί βρίσκεται και το Εργοστάσιο Αλουμίνιον της Ελλάδος από τα μεγαλύτερα της χώρας.

6.Μονή Οσίου Λουκά χτισμένη τον 10ο αιώνα στις δυτικές υπώρειες του όρους Ελικώνας, κάτω από την ακρόπολη της αρχαίας Στεϊρίδας. Εκ των σημαντικότερων μνημείων μεσοβυζαντινής τέχνης και αρχιτεκτονικής, με πολύ καλά διατηρημένα ψηφιδωτά και η οποία περιλαμβάνεται στον κατάλογο τόπων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ.

Κυριάκι το αρχαίο Φλυγόνιον, κτισμένο στις δυτικές πλαγιές του Ελικώνα σε υψόμετρο 800μ. μέσα σε καταπράσινο τοπίο με γραφικά και ήρεμα στενά, στο οποίο βρίσκονται, ο με πανοραμική θέα λόφος του Αγ. Νεκταρίου, το Λαογραφικό Μουσείο, ξενώνες και καταλύματα. Εδώ να σημειώσουμε ότι στην περιοχή υπάρχουν οι υπέροχοι παραλιακοί οικισμοί Καραχάλιος, Καριώτης και Ταρσός με πολλές μικρές παραλίες και γραφικότατο λιμανάκι, άγνωστο στο ευρύ κοινό λόγω χωμάτινου οδικού δικτύου.

Επίσης και η **Αρβανίτσα** ένας πανέμορφος και ήσυχος χώρος δασικής αναψυχής κρυμμένος μέσα στα έλατα.

7.Αλιάρτος όπου μπορεί να επισκεφτεί κανείς τον μοναδικό ανθοστόλιστο οικισμό νεοαποικιοκρατικού στυλ στην Ελλάδα, γνωστό ως «Κήποι Αλιάρτου» κατασκευασμένο από την Αγγλική εταιρεία που στα τέλη του 19ου αιώνα αποξήρανε την λίμνη Κωπαΐδα, τον ψηφιακό Εκθεσιακό Χώρο Χριστιανικής Βοιωτίας, τον Καταλανικό Πύργο, την περιοχή της Αρχαίας Αλιάρτου, τα Ιπποφορβεία του Κάμπου τον **καταρράκτη της Πέτρας**, το πνιγμένο

στα έλατα χωριό της **Ευαγγελίστριας με την ομώνυμη Ι. Μονή** του 16ου αιώνα, και το κρυφό σχολείο της, αλλά και τα μονοπάτια στις πλαγιές του Ελικώνα.

8.Ορχομενός στον οποίο βρίσκεται ο θολωτός τάφος του Μινύα, το Αρχαίο Θέατρο-Ωδείο, το Κάστρο, οι πηγές των Χαρίτων, ο Βυζαντινός Ναός της Παναγίας της Σκριπούς του 8ου αιώνα με τις πολυάριθμες αρχαίες επιγραφές και σε κοντινή απόσταση ο **Γλας** οχυρωμένη μυκηναϊκή ακρόπολη με κυκλώπεια τείχη δίπλα από το χωριό Κάστρο.

9.Θεσπίες ο τόπος καταγωγής της γνωστότερης εταίρας της αρχαιότητας Φρύνης με το Αρχαιολογικό Μουσείο.

Άσκη πατρίδα του σημαντικότερου μετά τον Όμηρο ποιητή της αρχαιότητας Ησιόδου.

Κοιλάδα των Μουσών ιερό άλσος των Ελικωνίων Μουσών στις ανατολικές υπώρειες του Ελικώνα με Θέατρο, Ιωνική Στοά, τα βάθρα των αγαλμάτων των Μουσών, Βωμό, Τετράγωνο Πύργο.

Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν οι πολύ όμορφες παραλίες **Αλυκής, Αγ. Νικολάου και Σαραντίου**.

10.Ακραίφνιο ένα χωριό χτισμένο στις πλαγιές του όρους Πτώ με την Αρχαία Πόλη όπου μπορεί να επισκεφτεί κανείς τα ερείπια του Ναού του Πτώου Απόλλωνα, τη **Μονή Πελαγίας** του 16ου αιώνα, το σπήλαιο του Σαρακηνού με ευρήματα του 50.000 π.χ., και τα Σκροπονέρια (παραλία στον Β. Ευβοϊκό).

11.Πλαταιές που προσφέρονται για περιήγηση στα ερείπια της Αρχαίας Πόλης, με το πεδίο της ιστορικής μάχης, με τον οχυρωματικό περίβολο, τον Δωρικό Ναό της Ήρας, αλλά και την μέσα σε οργιώδη βλάστηση Ι. Μ. ΑΓ. Τριάδος στις παρυφές του όρους Κιθαιρώνος, στις οποίες υπάρχουν και εγκαταστάσεις για αλεξιπτωτο πλαγιάς-αιωροπτερισμού.

Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν οι όμορφες παραλίες της **Λιβαδόστρας του Αγ. Βασιλείου** και του **Καλαμακίου**.

12.Τανάγρα που προσφέρεται για περιήγηση στους με πλούσια ευρήματα ιστορικούς τόπους της περιοχής **Σχηματάρι** (Αρχαιολογικό Μουσείο) **Οινόφυτα** (Βιομηχανική Περιοχή) **Δήλεσι** (Παραθαλάσσια Κωμόπολη).

13.Δερβενοχώρια πρόκειται για ένα σύνολο πέντε χωριών, ακροβολισμένα δυτικά της Πάρνηθας, σε ένα γραφικό και γεμάτο έντονα χρώματα οροπέδιο, με κέντρο τη μαρτυρική Πύλη και το Νεώτερο Μνημείο που στήθηκε για να θυμίζει τη θυσία των κατοίκων της στα κατοχικά χρόνια.

14.Λεύκτρα με το τρόπαιο που θυμίζει τη περίφημη μάχη το 371 π.Χ. μεταξύ των Θηβαίων και των Σπαρτιατών, που σήμανε τον τερματισμό της ηγεμονίας της Σπάρτης αλλά και την εφαρμογή της Λοξής Φάλαγγος ως τακτικής μάχης, για πρώτη φορά στο πεδίο μαχών.

2.ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΕΥΒΟΙΑΣ:

Η Εύβοια, το δεύτερο μεγαλύτερο σε έκταση νησί της Ελλάδας, αποτελεί έναν ιδανικό και εξαιρετο προορισμό σχολικών εκδρομών με εκπαιδευτικές δραστηριότητες παιδαγωγικού και μορφωτικού χαρακτήρα.

Η Εύβοια με την πλούσια φυσική και πολιτιστική της κληρονομιά, τα εννιακόσια χιλιόμετρα ακτογραμμής και τα 1.190 χιλιάδες στρέμματα δασικής έκτασης, τις φυσικές ομορφιές, τα αρχαιολογικά μνημεία, τα μουσεία, το μοναδικό παλιρροιακό φαινόμενο του Ευρίπου, τις ιαματικές πηγές, τα περίφημα Δρακόσπιτα της Καρυστίας, το απολιθωμένο δάσος και το μουσείο θηλαστικών της Κερασιάς, το πλήθος των μονών και εκκλησιών με κορυφαίο το ναό του Οσίου Ιωάννου Ρώσου, τα γραφικά χωριά, το δασικό χωριό στη βόρεια Εύβοια, τους υδροβιότοπους, τα φαράγγια, τα ορειβατικά καταφύγια, τις πεζοπορικές και αναρριχητικές διαδρομές, την πλούσια χλωρίδα και πανίδα, τη ζωντανή τοπική παράδοση, τη λαϊκή τέχνη, το χαμόγελο και τη φιλοξενία των κατοίκων της είναι ένας τόπος που παραμένει ακόμη γνήσιος, αυθεντικός και παραδοσιακός. Για την καλύτερη εξερεύνηση της Εύβοιας και λόγω του μεγάλου μεγέθους της, την χωρίζουμε σε Κεντρική, Βόρεια, Νότια και Σκύρο.

A. Κεντρική Εύβοια

1.Χαλκίδα

Η πρόσβαση στην κεντρική Εύβοια και την πρωτεύουσα της τη Χαλκίδα γίνεται οδικώς μέσω των δύο γεφυρών και σιδηροδρομικώς.

Ακτοπλοϊκώς μέσω της γραμμής Ωρωπού - Ερέτριας.

Σημεία ενδιαφέροντος τα οποία μπορεί να επισκεφτεί κάποιος στη Κεντρική Εύβοια:

- Το στενό του Ευρίπου και το παλιρροϊκό φαινόμενο
Πρόκειται για γεωσεληνιακό φαινόμενο, που βρίσκει την ερμηνεία του στην έλξη που ασκεί η Σελήνη, αλλά και ο Ήλιος στη Γη. Για τη μελέτη του έχουν ασχοληθεί από τον Αριστοτέλη (πέθανε στη Χαλκίδα) και τον Ερατοσθένη, μέχρι σύγχρονοι έλληνες και ξένοι επιστήμονες. Οριστική ερμηνεία έδωσε ο καθηγητής Δημήτρης Αιγινίτης, κατά τον οποίον το φαινόμενο οφείλεται στη διαφορά στάθμης των υδάτων μεταξύ Βορείου και Νοτίου Ευβοϊκού Κόλπου, τη στενότητα του Ευρίπου και σε συνδυασμό με τις επιδράσεις της σεληνιακής έλξης.
Όστε προκαλείται η δημιουργία κανονικού ρεύματος, που ρέει επί 22-23 μέρες επί έξι περίπου ώρες προς Βορράν και αντιστρόφως, το οποίο εναλλάσσεται τετράκις ημερησίως (24 ω. 22' 2") με συνήθη ταχύτητα έως 10 μίλια/ώρα. Το ακανόνιστο ρεύμα εμφανίζεται κατά τους τετραγωνισμούς της Σελήνης και διαρκεί δύο έως τρεις ημέρες. Η συχνότητα μεταβολής της φοράς του ρεύματος μπορεί να φθάσει έως και τις δώδεκα ημερησίως, ενώ η ταχύτητά του είναι ένα έως δύο μίλια/ώρα.
- Παραλία Χαλκίδας
Δημαρχείο, Σπίτι με τα αγάλματα, Κόκκινο Σπίτι (λειτουργεί ως Εστία Γνώσης, η οποία κάθε χρόνο οργανώνει για μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου επιστημονικές και διδακτικές δραστηριότητες στο χώρο των Μαθηματικών, της Αστρονομίας – Αστροφυσικής και της Πληροφορικής.
- Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας
Στις συλλογές του περιλαμβάνονται εκθέματα από τις ανασκαφές της Βάρκας, της Μάνικας, των Θαρρουνίων, των κλασικών και ελληνοιστικών χρόνων, νομίσματα διαφόρων περιόδων από όλο το νησί, ταφικά και αναθηματικά ολόγλυφα από την αρχαϊκή έως και την ρωμαϊκή περίοδο καθώς και επιγραφικές μαρτυρίες από την αρχαιολογική έρευνα σε όλο το νησί.
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη
- Πολιτιστικό κέντρο -Εργαστήρι Τέχνης
- Αρχοντικό Κριεζώτη όπου και τα Γενικά Αρχεία του Κράτους Ευβοίας
- Πύργος της σειρήνας (απομεινάρι της Μεσαιωνικής οχύρωσης της πόλης)
- Δικαστικό Μέγαρο
- Τέμενος Εμίρ Ζάδε και μαρμάρινη κρήνη της ίδιας εποχής
- Οικία της οδού Παίδων και Οικία του Ενετού Βαίλου Χαλκίδας

- Πρωτοχριστιανική Βασιλική της Αγίας Παρασκευής και Ι. Ναός Αγίου Νικολάου
- Λαογραφικό μουσείο, που στεγάζεται στο μοναδικό απομεινάρι του περίφημου τείχους της πόλης
- Κάστρο Καρά Μπαμπά, κτισμένο στην βοιωτική ακτή της Χαλκίδας από τους Τούρκους, για να ενισχύσουν την αμυντική ικανότητα της Χαλκίδας κατά τον ενετοτουρκικό πόλεμο του 1684.
- Τάφος Γιάννη Σκαρίμπα, βρίσκεται έξω από το κάστρο Καράμπαμπα
- Ρωμαϊκή Παλαίστρα - Καμάρες - Ενετικό υδραγωγείο
- Ναός Αυλιδείου Αρτέμιδος
Σήμερα σώζεται η ρωμαϊκή φάση κατασκευής του ναού και του τεμένους, που οι ερευνητές ταυτίζουν με το ναό, όπου η Ιφιγένεια θήτευσε -κατά τον Πausανία- ως πρώτη ιέρεια μετά την διάσωσή της από το τελετουργικό μαχαίρι του πατέρα-Αγαμέμνονα, από την ίδια τη θεά.
- Ανθηδώνα
Στην περιοχή της Ανθηδώνας υπάρχει η Αρχαία Ανθηδώνα, όπου σώζονται ίχνη αρχαίων κτισμάτων και της αποβάθρας οια παραλία. Οικισμοί: Αγ. Μηνάς, Αλυκές με τουριστικές εγκαταστάσεις.

2.Ερέτρια

Η πρόσβαση γίνεται οδικώς ή ακτοπλοϊκώς μέσου της γραμμής Ωρωπού – Ερέτριας.

Σημεία ενδιαφέροντος τα οποία μπορεί να επισκεφτεί κάποιος:

- Λιμάνι – παραλία και νησί των Ονείρων
- Αρχαίο Θέατρο
- Λουτρά στην περιοχή του Λιμανιού
- Ιερό Ίσιδος, Κάτω Γυμνάσιο νοτιοανατολική πλευρά της πόλης πρώτη φάση 4^{ος} π.Χ. αιώνας
- Ιερό Άρεως τελευταία φάση 2^{ος} π.Χ. αιώνας
- Ναός Διονύσου Γυμνάσιο
- Τάφος των Ερώτων
- Οικία των ψηφιδωτών
- Οικία Κανάρη
- Αρχαιολογικό Μουσείο Ερέτριας
Στο Μουσείο κοντά στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας πόλης εκτίθενται τα ευρήματα από τις ανασκαφές στην πόλη, καθώς και αυτά από τις ανασκαφές στο Λευκαντί και την Αμάρυνθο (υπαίθριο θέατρο Παπακωνσταντίνου στη Σέτα, Μονή Αγ. Νικολάου, Πύργος Γυμνού).

Άλλα **σημεία ενδιαφέροντος** στην ευρύτερη περιοχή:

- Ληλάντιο πεδίο
- Διασχίζεται από τον ποταμό Λήλαντα και είναι κατάφυτο με αμπέλια, ελιές και οπωροφόρα. Γνωστό από την αρχαιότητα για τις διαμάχες μεταξύ Χαλκιδέων και Ερετριέων για την κατοχή του.
- Ενετικό Κάστρο Φύλλων
- Δεμένο με μύθους και πραγματικότητα, Filla ονομαζόταν το βαρονικό φραγκοκάστελλο του 13^{ου} αιώνα, έδρα του θρυλικού ιππότη Λικάριου.
- Ενετικοί Πύργοι Ληλαντίου και Ενετικός Πύργος Βασιλικού
- Μονή Αγίου Γεωργίου Αρμα
- Αρχαία Ξηρόπολη στο Λευκαντί, που έδωσε σπουδαίες πληροφορίες για τους λεγομένους Σκοτεινούς Χρόνους
- Λαογραφικό Μουσείο Ψαχνών
- Ιστορικό-Πολεμικό Μουσείο Αναστασίου Λιάσκου στο Κοντοδεσπότη
- Διάσπαρτοι ενετικοί πύργοι
- Πλήθος ιερών μονών (Μονή Παναγίας Μακρυμάλλης, Ιωάννη Καλυβίτη κ.α.)
- Βυζαντινό ξωκλήσι Αγ. Παρασκευής Λούτσας
- Οικία Στρατηγού Κριεζώτη στην Τριάδα
- Ανδριάντας Αγγελή Γοβιού, στη διασταύρωση Ψαχνών-Καστέλας
- Κολοβρέχτης, προστατευόμενος με Π.Δ. υγρότοπος
- Βάρκα

γήλοφος εντός του υγροτόπου, όπου εντοπίστηκαν παραθαλάσσιος οικισμός της νεότερης νεολιθικής και ίχνη κατοίκησης της μυκηναϊκής εποχής.

- Αισθητικό δάσος της Δίρφης- ορειβατικό καταφύγιο- ορεινές διαδρομές
- Φαράγγι Αγάλης.

3.Περιοχή Κύμης

Σημεία ενδιαφέροντος τα οποία μπορεί να επισκεφτεί κάνεις:

- Λαογραφικό Μουσείο Κύμης
- Αρχαιολογική Συλλογή Ποταμίας
- Δημαρχείο και πολλά ακόμη νεοκλασικά κτίρια
- Μνημείο Ιωάννη Βελισσαρίου και αδελφών Χρατσά
- Σπίτι Γεωργίου Παπανικολάου, εφευρέτη του test pap
Ο Γεώργιος Παπανικολάου γεννήθηκε στην Κύμη Ευβοίας το 1883 και πέθανε το 1962 στο Μαϊάμι της Φλώριδας. Υπήρξε διάσημος γιατρός, βιολόγος και ερευνητής. Σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και το 1907 μετέβη στη Γερμανία όπου παρακολούθησε μαθήματα βιολογίας και στη συνέχεια άρχισε τις βιολογικές του έρευνες. Το 1913 αναχώρησε για τις ΗΠΑ όπου και εργάστηκε ως βοηθός στον κλάδο της ανατομίας στο Πανεπιστήμιο του Κορνέλ. Ακολούθως εκλέχθηκε υφηγητής, έκτακτος καθηγητής και τέλος τακτικός καθηγητής της ανατομίας και ιστολογίας της ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου αυτού.
Το 1923 εφάρμοσε τη μέθοδό του test pap για τη διάγνωση του καρκίνου της μήτρας. Είναι ο άνθρωπος που χάρισε ζωή στις γυναίκες όλου του κόσμου. Τιμήθηκε με πολλές διακρίσεις.
Το 1949 η Ιατρική σχολή του πανεπιστημίου Αθηνών τον ανακήρυξε επίτιμο διδάκτορα της, ενώ η Ακαδημία Αθηνών το 1957 τον ανακήρυξε επίτιμο μέλος της. Μεταθανάτια του απενεμήθη και το βραβείο του ΟΗΕ.
- Ιαματικές Πηγές Χωνευτικού
- Πλήθος μεσαιωνικών κάστρων και μονών
- Ηφαίστειο Οξυλίθου (ανενεργό)
- Παλιό λιγνιτωρυχείο-ΑΗΣ Αλιβερίου, Ρωμαϊκά Λουτρά, ΔΕΗ, Αιολικά Πάρκα

B. Νότια Εύβοια

1.Κάρυστος - Μαρμάρι – Στύρας

Η πρόσβαση γίνεται οδικώς από την κεντρική Εύβοια και ακτοπλοϊκώς μέσω των γραμμών Ραφήνας- Μαρμαρίου και Αγίας Μαρίνας- Ν. Στύρων.

Σημεία ενδιαφέροντος τα οποία μπορεί να επισκεφτεί κάνεις στη Νότια Εύβοια:

- Μπούρτζι - Κάρυστος
- Κοκκινόκαστρο ή Castello Rosso
- Γιοκάλειο Πολιτιστικό κέντρο
- Αρχαιολογικό Μουσείο Καρύστου
- Δρακόσπιτα της Καρυστίας
Πρόκειται για λίθινα οικοδομήματα, μεγάλων συνήθως διαστάσεων, κατασκευασμένα από μεγάλες πλάκες γκριζωπού ασβεστόλιθου, χωρίς συνδετικό κονίαμα, κτισμένα με τόλμη και γνώση και βρίσκονται στην Κεντρική και Νότια Εύβοια.Στην ευρύτερη περιοχή έχουν περιγραφεί πάνω από 20 δρακόσπιτα και η ηλικία τους κυμαίνεται μεταξύ του 7ου και 2ου π.χ. αιώνα. Οι ντόπιοι τα ονομάζουν Νραγκό. Οι τοίχοι είναι τόσο χονδροί που οδηγούν το νου σε φαντασιώσεις ότι είναι κατοικίες ή κτίστηκαν από υπερφυσικούς δράκους. Εικάζεται ότι επρόκειτο για ναούς αφιερωμένους στους αρχαίους θεούς Ηρακλή και Ήρα.
- Καρυστινό σπίτι (Συλλογή Δεληγιώργη) θα μας δώσει εικόνα της ζωής της τοπικής κοινωνίας στο παρελθόν
- Ορειβατικό Καταφύγιο της Όχης
- Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καρυστίας
- Έκθεση-Μουσείο της τοπικής φυσικής ιστορίας και ηχώραμα για τα Δρακόσπιτα
- Φαράγγι του Δημοσάρη
- Λίμνη Δύστου

Υδροβιότοπος που αποτελεί βασικό μεταναστευτικό σταθμό ορνιθοπανίδας, είναι ενταγμένη στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 (GR2420008)

- Πλήθος ενετικών πύργων και ιερών μονών
- Το αριστουργηματικό σύμπλεγμα των νησίδων Πεταλιού, που αποτελείται από δεκατρία μεγάλα και μικρά νησιά, πλούσια σε βλάστηση.

Γ. Βόρεια Εύβοια

1.Λίμνη - Λ. Αιδηψού- Ωρεοί- Ιστιαία

Η πρόσβαση γίνεται οδικώς και ακτοπλοϊκώς από δύο γραμμές: Λ. Αιδηψού και Γλύφα – Αγιόκαμπος.

Σημεία ενδιαφέροντος τα οποία μπορεί να επισκεφτεί κάνεις:

- Ιαματικές πηγές στα Λ. Αιδηψού-Ιλια – Γιάλτρα
- Ταύρος των Ωρεών, Λαογραφική έκθεση Ωρεών
- Μουσείο Θαλάσσιας Ζωής «ο Ναυτίλος»
- Απολιθωμένο δάσος Κερασιάς
Το Απολιθωμένο δάσος της κερασιάς βρίσκεται στη Β. Εύβοια και είναι ένα μοναδικό φυσικό μνημείο της Γεωλογικής μας κληρονομιάς με εξαιρετικό ενδιαφέρον.
Σημαντικά είναι τα ευρήματα απολιθωμένων κορμών σ' ολόκληρη την περιοχή. Εκεί, μέσα στα αγροκτήματα, εμφανίζονται συστάδες απολιθωμένων δέντρων, μεγάλων διαστάσεων, καθώς επίσης και κομμάτια απολιθωμένων κορμών. Από μελέτες που έγιναν στην παλαιοχλωρίδα της περιοχής, εικάζεται ότι αυτή έχει ηλικία 10-25 εκατομμύρια χρόνια.
Η δημιουργία του Απολιθωμένου Δάσους συνδέεται με την έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα που εκδηλώθηκε στην περιοχή πριν από 10-25 εκατομμύρια χρόνια.
- Μουσείο Απολιθωμένων Θηλαστικών Κερασιάς
- Ιερός Ναός με το σκήνωμα του Οσίου Ιωάννη Ρώσου στο Προκόπτι
- Καταρράκτες Δρυμών
- Μουσείο Θηλαστικών- Φυσικής Ιστορίας Ιστιαίας και Λαογραφική έκθεση
- Υδροβιότοπος μικρό και μεγάλο Λιβάρι Ιστιαίας
- Δασικό χωριό στους Παπάδες
- Πύργος Δροσίνη στις Γούβες
- Λαογραφικό Μουσείο Αγ. Άννας
- Ιστορικό και Λαογραφικό μουσείο Λίμνης
- Ενετικοί Πύργοι και κάστρα
- Ιερές μονές Ιλίων – Οσίου Δαυίδ – Γαλατάκη
- Δασικό χωριό
- Κέντρο ιππασίας.

Δ. Σκύρος

Στην Εύβοια ανήκει διοικητικά η νήσος Σκύρος που διατηρεί το νησιώτικο της χρώμα.

Η πρόσβαση γίνεται ακτοπλοϊκώς από την Κύμη με το νέο οχηματαγωγό πλοίο Λυκομήδης και αεροπορικώς από το αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος. Απέχει από την Κύμη 22 ν.μ., περίπου δύο ώρες με το καράβι.

Εδώ πέθανε ο Θησέας, εξορισμένος από την Αθήνα, όταν ήταν βασιλιάς ο Λυκομήδης.

Εδώ η Θέτις έκρυψε τον Αχιλλέα ντυμένο κορίτσι για να τον προστατεύσει και εδώ τον ανακάλυψε ο Οδυσσεύς και τον πήρε μαζί του στην Τροία.

Ιδιαίτερα αναπτυσσόμενη είναι η λαϊκή τέχνη με την ξυλογλυπτική, την υφαντουργία, την κεντητική, την αγγειοπλαστική. Σήμερα αποτελεί ένα ζωντανό μουσείο, χάρη στη διαφύλαξη αυτής της κληρονομιάς.

Είναι φημισμένο το παραδοσιακό κυβόσχημο Σκυριανό σπίτι με την ιδιαίτερη αισθητική και την πλήρη λειτουργικότητα στο μικρότερο δυνατό χώρο.

Εδώ λαμβάνει χώρα το περίφημο αποκριατικό Σκυριανό Καρναβάλι.

Σημεία ενδιαφέροντος τα οποία μπορεί να επισκεφτεί κάνεις:

- Κάστρο
- Μονή Αγίου Γεωργίου, σε οχυρή θέση, δεσπόζει σαν στέμμα στο κάστρο

- Αρχαιολογικό Μουσείο Σκύρου που περιλαμβάνει εκθέματα από την ανασκαφή στο Παλαμάρι και το ναό του Απόλλωνα
- Σκυριανό σπίτι με λαογραφική συλλογή
- Μουσείο Φαλτάιτς από τα πλέον αξιόλογα ελληνικά λαογραφικά μουσεία, που είναι παράλληλα και Κέντρο Παραδοσιακών Σπουδών
- Ανδριάντας του Ρόμπερτ Μπρουκ
- Αρχαιολογικός χώρος, Παλαμάρι οικισμός της 3^{ης} χιλιετίας
- 300 εκκλησίες και εξωκκλήσια
- Όρος Κόχυλας, ενταγμένος στο Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 (GR2420006)
- Ανεμόμυλοι, Σκυριανό Αλογάκι: Στον Κόχυλα ζει για αιώνες, ελεύθερο και ημιάγριο, το μοναδικό στον κόσμο μικρόσωμο Σκυριανό αλογάκι (φυλή του *Equus caballus*, που δεν ξεπερνά το 1,07 m).

3.ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ:

Η Περιφερειακή Ενότητα Ευρυτανίας προσφέρεται για αθλητικό, ιστορικό, συνεδριακό, θρησκευτικό, χειμερινό και φυσιολατρικό τουρισμό, όπως και για εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Όλα αυτά μαζί αποτελούν την αιχμή του δόρατος στην τουριστική και πολιτισμική ανάπτυξή του.

Με αφητηρία το **Καρπενήσι** προτείνονται οι παρακάτω εκδρομές:

- Καρπενήσι – Χιονοδρομικό Κέντρο με 1.800m – 2.100m υψόμετρο (σκι – νυχτερινό σκι – σχολή σκι – μηχανοκίνητα έλκηθρα – αναβατήρες – 11 φυσικές πίστες όλων των βαθμίδων – σαλέ – καφέ μπαρ - εστιατόριο).
- Καρπενήσι (Κεφαλόβρυσο – σαλούν για ιππασία) – Κορυσχάδες (ιστορικό χωριό – 1^ο Εθνικό Συμβούλιο – Μουσείο Εθνικής Αντίστασης) – Μικρό Χωριό – Παλιό Μικρό Χωριό (στο παλιό σχολείο Μουσείο με φωτογραφικό υλικό από την κατολίσθηση – συγγράμματα από την Κατοχή και την Εθνική Αντίσταση – λαογραφική τέχνη) – Άνω Λόγκοβες (Μνημείο 12 εκτελεσθέντων Ελλήνων Ομήρων από τους Ιταλούς στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο) – Μεγάλο Χωριό (γραφικά, παραδοσιακά σοκκάκια, εκκλησία Αγ. Παρασκευής 150 χρόνων – Λαογραφικό Μουσείο – παραδοσιακά ευρυτανικά προϊόντα) – Γάβρος (χωριό με αξιόλογη τουριστική υποδομή) - Δερμάτι (φαράγγι του Βόθωνα) - Χελιδόνα (αρχαία μεταλλεία χρυσού για την κατασκευή πολεμικών όπλων) – Κλειδί (υπέροχη επιβλητική τοποθεσία που θυμίζει Far West – Τύπωμα – Τα Πατήματα της Παναγίας) – Διπόταμα (trekking – rafting) – Προυσός (Μοναστήρι Παναγίας Προυσιώτισσας με μουσείο εκκλησιαστικών εκθεμάτων – Πύργοι του Καραϊσκάκη – Αγαθίδειος Βιβλιοθήκη – Κατσάμπειο Γυμνάσιο – Μαύρη Σπηλιά (καταφύγιο στα χρόνια του μεγάλου ξεσηκωμού του Έθνους μας) – Επιστροφή.
- Καρπενήσι (Κολυμβητήριο -- Αθλητικό Κέντρο) – Άγιος Νικόλαος (φυσική χειμωνιάτικη ομορφιά που θυμίζει ελβετικό χωριό, διαδρομές, περίπατοι μέσα στο δάσος, παραγωγός περιοχή φασολιών, κασάνων) – Κοκκάλια (Μνημείο Μάχης με τους Γαλάτες) – Κρίκελο (κατάφυτη έκταση καστανιών, καρυδιών, πλατανιών, πυκνό δάσος με έλατα – ντόπια παραδοσιακά προϊόντα – ιστορικό χωριό που καταστράφηκε από Χίτλερ – Μουσολίνι – ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου έγραψε τη «Συμφωνία των Βουνών» -- η εικόνα του χωριού θυμίζει Άλπεις) – Δομνίστα (έναρξη ένοπλου αγώνα από τον Άρη Βελουχιώτη – Εθνική Αντίσταση κατά των Γερμανών – Μνημείο – Λαογραφικό, ιστορικό Μουσείο – Αι Λιας «πράσινο μπαλκόνι») – Στάβλοι (στάβλοι των ανακτόρων) – Φαράγγι του «Πανταβρέχει» (μοναδικό, φυσικό μνημείο, εντυπωσιακοί καταρράκτες) – Άμπλιανη - Επιστροφή.
- Καρπενήσι – Δομνιοί (Μοναστήρι Παναγίας Θεοτόκου) - γύρος Βελουχιού – Επιστροφή.
- Καρπενήσι - Μέγδοβας Ποταμός (trekking – rafting) - Σωτήρα (μύλος – νεροτριβή) – Φραγκίστα – Επισκοπή (trekking – rafting) – Λίμνη Κρεμαστών (ιδιαίτερου κάλλους τεχνητή λίμνη) – Επιστροφή.
- Καρπενήσι – Τσαγκαράλωνα - Φιδάκια (υπέροχη φιδογυριστή διαδρομή, με θέα τη Λίμνη Κρεμαστών, φαράγγι με πανύψηλα βράχια) – Επιστροφή.
- Καρπενήσι – Νέα και Παλιά Βίνιανη (παλιό γεφύρι Βίνιανης – 1^η Κυβέρνηση του Βουνού στο ιστορικό σχολείο με Άρη Βελουχιώτη – Ναπολέοντα Ζέρβα) – Κρουονέρι (Αγραφιώτης Ποταμός – γέφυρα Μανώλη – εναλλακτικές αθλητικές δραστηριότητες rafting, κανό, καγιάκ, trekking) – Μονή Τατάρνας (συγκλονιστικό τοπίο – κρησφύγετο επί Τουρκοκρατίας), με δυνατότητα διανυκτέρευσης.
- Καρπενήσι – Παλαιοκατούνα (Μοναστήρι Άι Γιάννη – ορμητήριο Κατσαντώνη – Γρανίτσα (πατρίδα Στέφανου Γρανίτσα – Βιβλιοθήκη Ζαχαρία Παπαντωνίου) – Ραπτόπουλο (γέφυρα Τέμπλας) – Νέο Αργύρι (φαράγγι Αχελώου) – Τοπόλιανα – Βαλαώρα (καταγωγή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη) – Χρύσοβα (Μεγάλη Τρύπα -- γέφυρα Τατάρνας) – Επιστροφή.

- Καρπενήσι – Άγραφα (δύσκολη η πρόσβαση με μεγάλα λεωφορεία (μόνο με μικρά), υπέροχη φυσική ομορφιά, λημέρια Κατσαντώνη, υπόγεια σπηλιά Κατσαντώνη – ανδριάντας του – ελληνομουσειό – ανάπτυξη οικοτεχνίας – παραδοσιακά επαγγέλματα – κτηνοτροφία) – Επιτιανά (μοναστήρι Παναγίας της Στάνας, κρυμμένο μέσα σε σπηλιά ενός γρανιτένιου βράχου, φαράγγια) – Τροβάτο - Βραγγιανά (μονότοξο πέτρινο γεφύρι) – Νιάλα – Καμάρια – Επιστροφή.

4.ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ:

Η Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας προσφέρεται για δραστηριότητες βουνού και θάλασσας, οι οποίες μπορούν να γίνουν οργανωμένες καθώς επίσης και επισκέψεις σε μουσεία με διαφορετική θεματολογία.

Σημεία ενδιαφέροντος τα οποία μπορεί να επισκεφτεί κάποιος στη Φθιώτιδα:

1.Θερμοπύλες

- α)Οι φημισμένες ιαματικές πηγές Θερμοπυλών (αφιερωμένες στον Ηρακλή)
- β)Ο χώρος της μάχης των Θερμοπυλών (επισκέψιμοι είναι δύο λόφοι: ο λόφος όπου σώζονται λείψανα του κάστρου των Φωκαίων και ήταν το στρατόπεδο των Ελλήνων το 480 π.Χ. και ο λόφος του Κολωνού όπου έγινε η τελευταία φάση της μάχης)
- γ)Μνημείο του Λεωνίδα και των 300 Σπαρτιατών και μνημείο των 700 Θεσπιέων
- δ)Καινοτομικό Μουσείο Θερμοπυλών, όπου μεταξύ των άλλων γίνεται τρισδιάστατη παρουσίαση με animation της μάχης και λειτουργούν διαδραστικοί πίνακες με πολλές πληροφορίες για τη μάχη και γενικότερα την Ελλάδα των Περσικών Πολέμων

2.Μνημείο του Αθανάσιου Διάκου στην Αλαμάνα

3.Γοργοπόταμος Γέφυρα Γοργοποτάμου , νερόμυλος

4.Λαμία επίσκεψη στην πόλη της Λαμίας

στο Αρχαιολογικό Μουσείο στο Κάστρο της Πόλης, με πολύ ενδιαφέροντα εκθέματα το κενοτάφιο του Αθανάσιου Διάκου και τον ανδριάντα του το άγαλμα του Άρη Βελουχιώτη το Λαογραφικό Μουσείο

τη Δημοτική Πινακοθήκη «Αλέκος Κοντόπουλος», όπου γίνονται ξεναγήσεις με ραντεβού, το Ιστορικό Αρχείο, το Τουριστικό Περίπτερο του Αγ. Λουκά τα θρησκευτικά Μνημεία (εκκλησίες όπως αυτή της Αρχοντικής)

Περιβαλλοντικές διαδρομές κατά μήκος του Ξεριά, με πέτρινες υδατογέφυρες και το παλιό υδραγωγείο του 19ου αιώνα

το Μουσείο της περιόδου 1940-44 (ετοιμάζεται και αναμένεται να λειτουργήσει σύντομα)

Στο Δήμο Λαμίας υπάρχει επίσης ο υγρότοπος στις εκβολές του Σπερχειού (Δέλτα Σπερχειού-περιοχή Ανθήλης), με πολλά είδη πουλιών, που ζουν μόνιμα ή μεταναστεύουν τις διάφορες εποχές του χρόνου και είναι σημαντικό φυσικός ιχθυογεννητικός σταθμός για το Μαλιακό Υγρότοπος Αγίας Παρασκευής Λαμίας υπάρχει το αρχέγονο, ενδημικό ψάρι Ελληνοπυγόστεος (ηλικίας 25.000.000 ετών), οι τελευταίες φωλιές πελαργών και υπό ανασκαφή αρχαίος οικισμός, πιθανόν, της ομηρικής πόλης Άλου

5.Σπερχειάδα Λαογραφικό και Ιστορικό Μουσείο με πολλά και ποικίλα εκθέματα από αρχαιολογικό και λαογραφικό έως σύγχρονο υλικό και πολλές εικόνες και φωτογραφίες που δείχνουν την εξέλιξη της ζωής του ανθρώπου στη δυτική Φθιώτιδα - Ίναχος ποταμός

6.Άγιος Γεώργιος Τυμφρηστού

Μαυρίλο ενδιαφέρουσες εκκλησίες Αγ, Δημητρίου και Αγίου Αθανασίου

Μπαρουτόμυλος Μαυρίλου

Στην είσοδο του χωριού υπάρχει ο ανακαινισμένος μπαρουτόμυλος ο οποίος αποτελεί μουσείο (είναι μουσειακό αντίγραφο του αρχικού μπαρουτόμυλου) Παραδοσιακά οι μπαρουτόμυλοι ήταν λιθόκτιστα κτίρια, σε μερικούς μπαρουτόμυλους λειτουργούσε παράλληλα (σε διπλανό κτίριο) αλευρόμυλος και νεροτριβίο (μαντάκι - για πλύσιμο υφασμάτων-χαλιών)

Μεγάλη Κάπη Δασικό Χωριό

Παλιόκαστρο Άγιος Δημήτριος από τις παλαιότερες εκκλησίες με αξιόλογο τέμπλο και εικόνες βυζαντινής τέχνης

Δίκαστρο βρίσκεται ανάμεσα σε δύο κάστρα νεολιθικής εποχής, ερείπια των οποίων διασώζονται μέχρι σήμερα

7.Μαλεσίνα Μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου με ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες του 16^{ου} αιώνα

Λάρυμνα λείψανα του αρχαίου λιμανιού και του ναού του Αγίου Νικολάου (11^{ου} αι.), μαρτυρίες από τη βιομηχανική δραστηριότητα της περιοχής

8.Αγ. Ιωάννης ο Θεολόγος Αρχαία Πόλη Αλές λείψανα νεολιθικής κατοίκησης, αρχαιότητες από τον 6ο π.χ. αιώνα- Πάρκο Δημάκη με δυνατότητα διανυκτέρευσης (περιβαλλοντικές δραστηριότητες- παιχνίδια- αναψυχή κλπ)

9.Αταλάντη Αρχαιολογικό Μουσείο Αταλάντης και μαισωλείο ρωμαϊκών χρόνων «Χαμάιθανάσης»- Σκάλα Αταλάντης – μονή Αγίων Αναργύρων- το κτήμα Χατζημιχάλη με τους μοναδικούς αμπελώνες του

Λιβανάτες σημαντικές αρχαιότητες στο λιμάνι της ομηρικής πόλης Κύνος, στον Πύργο (παραλία) Λιβανατών

Αρκίτσα πορθμείο για Αιδηψό και Β. Εύβοια

Καλαπόδι τις τελευταίες δεκαετίες ανασκάπτεται ο αρχαιολογικός χώρος, που ανήκε στις αρχαίες Αβαίς και έχει αποκαλυφθεί το Μαντείο του Απόλλωνα

10.Ελάτεια πόλη με αρχαιότητες (αρχαίο νεκροταφείο – ναός Κραναίας Αθηνάς) & πρωτότυπη Αρχαιολογική Συλλογή η οποία είναι επισκέψιμη (λειτουργεί ως μουσείο)

Τιθορέα αρχαίο Κάστρο Τιθορέας και ναοί με εξαιρετικές τοιχογραφίες

Αμφίκλεια αγρόκτημα Αμφίκλεια και το ενδιαφέρον Μουσείο Ψωμιού

Δρυμαία σώζεται το τείχος της αρχαίας πόλης

11.Εθνικός Δρυμός Παρνασσού χιονοδρομικό κέντρο θέση Φτερόλακα με πρόσβαση μέσω Αμφίκλειας

12.Άγιος Κων/νος - Καμένα Βούρλα βυζαντινό μοναστήρι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, ιαματικές πηγές, ιδιαίτερης σημασίας τουριστικό κέντρο της περιοχής. Τη θερινή περίοδο λειτουργεί πορθμείο που μεταφέρει επιβάτες στα μοναδικής ομορφιάς ηφαιστειακά νησάκια Λιχαδονήσια

Μενδερίτσα κάστρο Μενδερίτσας

13.Καλλίδρομο - Ελευθεροχώρι λίμνη Νευρόπολη, προτεινόμενες διαδρομές αξιοθέατα και μονοπάτια που περνούν από πανέμορφα χωριά - Βυζαντινό Μοναστήρι **Δαμάστας**

14.Φαράγγι Ασωπού μοναδικής ομορφιάς, όπου κάθε χρόνο γίνεται η διάσχισή του με συμμετοχή από όλη την Ελλάδα Από εκεί θεωρείται ότι ξεκινάει και η Ανοπταία Ατραπός, σημαντικό σημείο ιστορίας ως μονοπάτι του Εφιάλτη, σύγχρονα φημίζεται για το οικολογικό και ορειβατικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει

15.Κωσταλέξι Μουσείο Σιδηροδρομικών και Λαογραφικό Μουσείο (διαθέτουν και εκπαιδευτικά προγράμματα)

Σπερχειός τα μεγάλα πλατανοδάση (τα μεγαλύτερα στη Μεσόγειο) κατά μήκος του Σπερχειού και ιδιαίτερα αυτά στο Καστρί (με διαμορφωμένο πάρκο), στις Μεξιάτες, στη Ροδωνιά κ.α.

16.Οίτη Εθνικός Δρυμός Οίτης, αρχαιολογικός χώρος Πυρά Ηρακλέους πολλές περιβαλλοντικές διαδρομές, κατά μήκος του παλαιού μονοπατιού των σιδηροδρομικών, πάνω από τη χαράδρα του Ασωπού και άλλες διαδρομές όπως το εκπληκτικό φαράγγι του Γοργοπόταμου

Στους πρόποδες, ο καθρέφτης του ρήγματος των Τραχίνιων βράχων και οι αρχαίοι τάφοι που υπάρχουν σε αυτόν αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, όπου ήταν χτισμένη η αρχαία Ηράκλεια

17.Παύλιανη λειτουργούν νερόμυλος, νεροπρίονο και μαντάνι στην είσοδο ενός μικρού περιβαλλοντικού πάρκου, που προσφέρεται για διάφορες δραστηριότητες ο αξιόλογος ναός του Αγίου Αθανασίου

Εγκαταστάσεις που προσφέρονται για οικοτουρισμό

18.Υπάτη Βυζαντινό Μουσείο και η ακρόπολη των αρχαίων και βυζαντινών χρόνων (όπου γίνονται εργασίες αναστήλωσης) καθώς και βυζαντινές εκκλησίες και ψηφιδωτά παλαιοχριστιανικών βασιλικών

Το μονοπάτι των Φραμακίδων

Νερόμυλος στην είσοδο της πόλης

Αστεροσχολείο ένα μικρό πλανητάριο όπου γίνονται προβολές αλλά και άλλες σχετικές εκδηλώσεις

Λουτρά Υπάτης με πολλά ξενοδοχεία και ένα μεγάλο πάρκο και φυσικά τις εγκαταστάσεις των θερμών πηγών

Ιστορικό μοναστήρι της Ι.Μ. του Αγάθωνα με το καταφύγιο ζώων και πτηνών και το αξιόλογο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

19.Στυλίδα εμπορικό λιμάνι με αρχαιότητες, τείχος Στυλίδας και θρησκευτικά μνημεία, Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Στυλίδας-Υπάτης με προγράμματα για τις κλιματικές αλλαγές, τη Γεωμυθολογία, την ελιά, την Οίτη, το Σπερχειό, το Μαλιακό, το θερμαλισμό και άλλους υγρότοπος της περιοχής

Τα μεταβυζαντινά μοναστήρια της περιοχής (Άγιος Βλάσης, Άγιος Γεώργιος κλπ)

Αχινός λείψανα της αρχαιότητας, κάστρο Αχινού

Ράχες όπου γίνονται διάφορες θαλάσσιες δραστηριότητες

Αχλάδι με τον αξιόλογο υγρότοπο Αλμυροπόταμο, ένα φυσικό ιχθυογεννητικό σταθμό μεγάλης σημασίας για τον Μαλιακό

Πελασγία με την αρχαία ακρόπολη και άλλες αρχαιότητες των κλασικών χρόνων

Βαθύκοιλο

Γλύφα με το πορθμείο και σημαντικές αρχαιότητες της πόλης Αντρών

20.Δομοκός Μεσαιωνικό κάστρο με ίχνη αρχαίων τειχών και την εκκλησία της

Αγίας Παρασκευής

Μοναστήρια της Παναγίας της Αντίτιτσας και της Παναγίας Ελεούσης Ξυνιάδας, Αγίου Αθανασίου Ομβριακής

Πολλές αρχαιότητες στα γύρω χωριά

Νερόμυλοι σε Φυλιαδόνα, Εκκάρα και Περιβόλι

Νέο Μοναστήρι οργανωμένος αρχαιολογικός χώρος της αρχαίας Πρόερνας, ακρόπολη, προϊστορικός οικισμός και ιερό Δήμητρας του 4ου π.χ. αι.

Μελιταία μοναστήρι Αγίας Τριάδας (17^{ος} αι.), αρχαιολογικός χώρος και τείχος Μελιταίας, μικρό Ασκληπιείο

Δίβρη λειτουργεί Λαογραφικό Μουσείο

5.ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΦΩΚΙΔΑΣ:

Η Περιφερειακή Ενότητα Φωκίδας προσφέρεται για δραστηριότητες και αναψυχή (ορειβασία, πεζοπορία, αναρρίχηση, αεραθλητισμό, σκι βουνού και θάλασσας, ιστιοπλοΐα) Τα χωριά του ορεινού όγκου αξίζει να τα επισκεφθεί κανείς και στα πλαίσια προγραμμάτων του **Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης**.

1.Δελφοί «ο Ομφαλός της Γης» κατά την αρχαιότητα, σήμερα πόλος εθνικής και διεθνούς έλξης για επίσκεψη στους αρχαιολογικούς χώρους και στο αρχαιολογικό μουσείο. Ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει πλείστα αρχιτεκτονικά μνημεία, όπως, το περιβόητο **Μαντείο**, στο οποίο ο μαντικός λόγος του θεού δινόταν από την Πυθία. Στα βορειοδυτικά, ένα από τα καλύτερα στάδια της αρχαιότητας όπου εκτελούνταν τα **«Πύθια»**, **το ναό του Απόλλωνα**, δωρικού ρυθμού (4^{ος} αι. π.Χ.), **το Θέατρο**, το οποίο ήταν χωρητικότητας 5000 θεατών, όπου το 1927 και το 1930 ο Άγγελος και η Εύα Σικελιανού οργάνωσαν για 1^η φορά, από την αρχαιότητα, παραστάσεις αρχαίου δράματος, καθώς και τον αναστηλωμένο **Θησαυρό των Αθηναίων**, **το Θησαυρό των Σιφνίων**, ιδιαίτερα για το γλυπτό του διάκοσμο, ο οποίος εκτίθεται στο Δελφικό Μουσείο (από τα πιο πλούσια του κόσμου), μαζί με το υπέροχο και μοναδικό χάλκινο **άγαλμα του Ηνίοχου**, τη **Σφίγγα των Αξίων**, τους δυο **κούρους**, τα **χρυσελεφάντινα** της ανασκαφής του 1939 και δεκάδες άλλα ευρήματα.

Χρισσό που πήρε το όνομά του από την Αρχαία πόλη της «Κρίσσης», η οποία χτίστηκε – κατά τον όμηρο – τον 14^ο ή 15^ο π.Χ. αι. Το Χρισσό σήμερα είναι μια ευπρόσωπη κωμόπολη με σπίτια αρκετά από αυτά νεοκλασικής νοοτροπίας που περιβάλλονται από ολοπράσινους κήπους, με 2 γραφικές πλατείες που δροσίζουν αιωνόβια πλατάνια, με παραδοσιακές ταβέρνες με τοπικά εδέσματα, και φιλόξενους κατοίκους. μια ευπρόσωπη κωμόπολη, με δύο γραφικές πλατείες και με παραδοσιακές ταβέρνες.

Βυζαντινό μοναστήρι Προφήτη Ηλία κτισμένο σε μια μαγευτική τοποθεσία, σε υψόμετρο 400 μ., «εποπτεύει» όλη την έκταση του τεράστιου ελαιώνα της Άμφισσας, τον Κορινθιακό κόλπο, το Γαλαξίδι και αντίκρυ τα βουνά της Πελοποννήσου. Ο επισκέπτης σήμερα μπορεί να θαυμάσει κυρίως το ωραιότατο ξυλόγλυπτο τέμπλο του με παραστάσεις από την Παλαιά και την καινή Διαθήκη, αλλά και την πολύτιμη βιβλιοθήκη του, με χειρόγραφα έγγραφα και επιστολές από την περίοδο της επανάστασης.

Δυνατότητα διανυκτέρευσης στους Δελφούς.

2. Άμφισσα έδρα του νομού, αρχαιότατη πόλη «πόλη κράτος» και μητρόπολη των Εσπερίων Λοκρών. Ο επισκέπτης θα περιηγηθεί στους αρχαιολογικούς χώρους, το Παλαιοχριστιανικό Βαπτιστήριο, το Αρχαιολογικό Μουσείο, τη Μητρόπολη της Άμφισσας με τις αγιογραφίες του ονομαστού ζωγράφου και αγιογράφου Σπύρου Παπαλουκά καθώς και τα ανεκτίμητης αξίας «ανθίβολα», της πολύτιμης συλλογής Παπαλουκά, η οποία στεγάζεται στον ανακαινισμένο παραδοσιακό χώρο εντός του οικισμού της Χάρμαινας. Στην Χάρμαινα θα θαυμάσει τα πλιθόκτιστα κτίσματα, τα πέτρινα σκαλοπάτια, τα στενά δρομάκια που παραπέμπουν στην παλιά πόλη στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και θα γνωρίσει παραδοσιακές βιοτεχνίες: βυρσοδεψεία και κουδουνάδικα. Σε μικρή απόσταση βρίσκεται ο Ναός του Σωτήρος, θαυμάσιο μνημείο τέχνης, βυζαντινού ρυθμού του 11^{ου} ή 12^{ου} αι. Από το κάστρο της Ωριάς την ακρόπολη της Άμφισσας το βλέμμα του θα χαθεί στην απέραντη κοιλάδα της Άμφισσας με τον παραδοσιακό ελαιώνα. Στο Σερνικάκι χωριό της περιοχής και 3' από την Άμφισσα λειτουργεί Πάρκο κυκλοφοριακής Αγωγής. Στην Άμφισσα λειτουργεί το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, το οποίο εκπονεί προγράμματα περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων στην περιοχή. Στην Άμφισσα υπάρχει δυνατότητα διανυκτέρευσης.

3.Ιτέα μόλις 13 χλμ από την Άμφισσα βρίσκεται «η νύμφη του Κρисиαίου Κόλπου» που αποτελεί τη προς τα νότια απόληξη του φημισμένου δελφικού τοπίου. Η πόλη έχει τη δυνατότητα με τη φυσική της παρουσία και την υποδομή της να προσφέρει στους επισκέπτες της σύγχρονη και ξεκούραστη διαμονή.

Κίρρα πόλη αρχαιότατη, η κτίση της χάνεται στα σκοτάδια της προϊστορίας. Ανασκαφικά ευρήματα βεβαιώνουν την ύπαρξη οικισμού από το 3000 π.Χ. Αποτελούσε το μοναδικό σημείο πρόσβασης των Δελφών και άκμασε σαν λιμάνι της ιερής πόλης, που μαζί με τη Ιτέα αποτελεί ενιαίο οικιστικό σύνολο.

4.Δεσφίνα κωμόπολη χτισμένη κοντά στη θέση της αρχαίας πόλης Εχεδάμειας (σώζονται λείψανα-λοξωτοί τάφοι). Γεννέτηρα του ήρωα του '21 Επισκόπου Ησαΐα και του ζωγράφου

Σπύρου Παπαλουκά. Αξιόλογα μνημεία της το ιστορικό από το 1821 μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, το ναϊδριο των Ταξιαρχών. Η γραφική πλατεία και οι παραδοσιακές ταβέρνες χαρακτηρίζουν την σημερινή Δεσφίνα.

5.Γαλαξίδι η «ναυτική πολιτεία» στην καρδιά της Ρούμελης. Επίσκεψη και ξενάγηση στο Ναυτικό Μουσείο, το Λαογραφικό Μουσείο, την Αγία Παρασκευή με το ηλιακό ρολόι, τον Ι.Ν. Αγ. Νικολάου με το περίφημο ξυλόγλυπτο τέμπλο. Ωραιότατος παραδοσιακός οικισμός με νησιώτικη αρχιτεκτονική.

Δυνατότητα διανυκτέρευσης.

6.Αλλα παραλιακά χωριά στον άξονα Ιτέα – Μοναστηράκι που μπορεί κανείς να επισκεφθεί είναι: **Γλυφάδα** στο οποίο διασώζεται σημαντική ακρόπολη, το ιστορικό και γραφικό νησί **Τριζόνια** αληθινή όαση αναψυχής με τους απέναντι παραλιακούς οικισμούς του: **Χάνια** και **Σπηλιά**, τους παραθαλάσσιους οικισμούς της Καλλιθέας: **Άγιο Σπυρίδωνα** και **Άγιο Νικόλαο**. **Ερατεινή** ωραία παραλιακή κωμόπολη και εξαίρετο θέρετρο.

Τολοφώνα γραφικό παραλιακό χωριό, που είναι χτισμένο στα ερείπια της αρχαίας Τολοφώνας. Εκεί διασώζονται :Το Παλαιόκαστρο μέσα στο στενό πέρασμα του ξεριά και πάνω σε απότομο πρόβλο και τα ερείπια της Βυζαντινής Εκκλησίας της Ευαγγελίστριας.

Δυνατότητα διανυκτέρευσης.

7.Ευπάλιο κτισμένο στις παρυφές των ερειπίων του Αρχαίου Ευπαλίου, ονομαστής πόλης των Οζολών Λοκρών. Τα σπουδαιότερα αξιοθέατα της περιοχής είναι: Η Ιερά Μονή Παναγίας Βαρνάκοβας, το Ιστορικό Μοναστήρι του Αϊ-Γιάννη, η Παλαιοχριστιανική Εκκλησία της Ανάληψης του Σωτήρα, το Κεφαλογιόφυρο, το Λαογραφικό Μουσείο Ευπαλίου, η Λαογραφική Συλλογή Σεργούλας.

Ο επισκέπτης μπορεί ακόμα να θαυμάσει τα γραφικά παραλιακά χωριά της περιοχής όπως: **Σεργούλα, Μαραθιάς, Σκάλωμα, Μοναστηράκι, Χιλιαδού**, με ιδιαίτερη ανάπτυξη τους καλοκαιρινούς μήνες..

Υπάρχει δυνατότητα διανυκτέρευσης.

8.Το θεματικό πάρκο «Βαγονέτο» μουσείο εξόρυξης βωξίτη από τα σπλάχνα της Γκιώνας που βρίσκεται στο 51° χλμ στην Ε.Ο. Αμφισσας – Λαμίας.

9.Γραβιά ιστορικό χωριό γνωστό από την ιστορική μάχη του 1821 από τον Οδυσσέα Ανδρούτσο στο θρυλικό Χάνι της Γραβιάς. Η επίσκεψη στο χάνι της Γραβιάς είναι μια μοναδική εμπειρία, αφού μεταφέρει τον επισκέπτη πίσω στο χρόνο, αναβιώνοντας την εικονική αναπαράσταση της ιστορικής μάχης μέσω των πολυμέσων και των νέων τεχνολογιών .

Υπάρχει δυνατότητα διανυκτέρευσης.

10.Πολύδροσος τουριστικό θέρετρο, αξίζει να τον επισκεφθείς κυρίως το χειμώνα, όπου δέχεται πολλούς επισκέπτες από το Χιονοδρομικό Κέντρο Παρνασσού.

Επτάλοφος ιστορικό τουριστικό χωριό, στον οποίο λειτουργεί Λαογραφικό Μουσείο Μπορεί κανείς να επισκεφθεί το « **Κωρύκειον Άντρον**» (σπήλαιο Ιερό του Πάνα και των Νυμφών, τον **Επτάστομο** (απύθμενη καταβόθρα) και τη Λιλαία – Αγόριανη μαζί με το **Χιονοδρομικό Κέντρο Παρνασσού**.

Με την ένδειξη Ε4 από την κεντρική πλατεία του χωριού ξεκινούν δύο διαδρομές, μία προς Δελφούς και μια άλλη προς Καλοσκοπή.

Υπάρχει δυνατότητα διανυκτέρευσης.

11.Μαυρολιθάρι ιστορικό χωριό ανάμεσα στα Βαρδούσια, στη Γκιόνα και στην Οίτη. Διαθέτει τη μεγαλύτερη πλατεία της περιοχής, με τεράστια πλατάνια με πολλές ταβέρνες και ξενώνες.

Αθανάσιος Διάκος γραφικό χωριό, χειμωιάτικο θέρετρο με πολλές ταβέρνες και ξενώνες. Η προτομή του Αθανασίου Διάκου δεσπόζει στην πλατεία του χωριού.

Μουσουνίτσα, Καστριώτισσα (διαθέτει λαογραφικό μουσείο), **Πανουργιάς, Πυρά, Στροφή** μικρά χωριουδάκια που αξίζει κανείς να τα επισκεφθεί.

12.Λιδωρίκι η καρδιά των Δωριέων – προπύργιο και άπαρτο κάστρο του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας με το σπάνιο αλπικό τοπίο της λίμνης του Μόρνου. Στα αξιοθέατα της πόλης περιλαμβάνεται και το Αρχαιολογικό Μουσείο.

Υπάρχει δυνατότητα διανυκτέρευσης.

Το Μαλανδρίνο και την Αμυγδαλιά, η οποία ήταν το κεφαλοχώρι της περιοχής και φημίζεται για το ιστορικό Μοναστήρι του Κουτσοουρού (Παναγίας της Κουτσοουριώτισσας) που τόσα πολλά έχει προσφέρει στο μεγάλο Αγώνα του 1821 και κοσμεί την περιοχή της από το 1648 τουλάχιστον. Η θέα από εκεί προς τον κορινθιακό κόλπο είναι εντυπωσιακή.

Ξεκινώντας με αφετηρία το Λιδωρίκι και πηγαίνοντας προς τα βόρεια, ο επισκέπτης συναντά το χωριό **Συκιά**, που διαθέτει μια σπάνια άγρια ομορφιά, καθώς από πάνω της υψώνεται ένας κάθετος βράχος 1.500μ. περίπου ύψους και η κορυφή της Γκιόνας, η «Πυραμίδα». Επίσης τα ορεινά χωριά, **Δάφνος – Διακόπι**. Στη περιοχή λειτουργεί αναρριχητικό πεδίο και ξενώνες με όλες τις δυνατότητες διανυκτέρευσης.

13.Κροκύλειο πανέμορφο χωριό, γενέτειρα του ήρωα Μακρυγιάννη, με πολλές βρύσες όπου μπορεί κανείς να επισκεφτεί μνημεία τέχνης (εκκλησία, σχολείο) και την λαογραφική συλλογή. Δυνατότητα διαμονής σε ξενώνες.

Αρτοτίνα είναι η «πρωτεύουσα των Βαρδουσίων Όρεων»το καπετανοχώρι της Δωρίδας με τα αλπικά της τοπία. Είναι χώρος αναψυχής των επισκεπτών και αναβίωσης της ιστορικής μνήμης, που αναγεννούν το ιστορικό μοναστήρι του Αϊ-Γιάννη του Προδρόμου όπου μόνασε ο Αθανάσιος Διάκος, η προτομή του ήρωα της Αλαμάνας, το σπίτι του καπετάν Ανδρίτσου Σιαφάκα, καθώς και το λαογραφικό Μουσείο.

Δυνατότητα διαμονής σε ξενώνες.

Πενταγιοί είναι χωριό μέσα στην ελατιά και απέναντι στα Βαρδούσια. Το αρχοντοχώρι που έχει γίνει γνωστό από το θρύλο της Μαρίας της Πενταγιώτισσας.

Δυνατότητα διαμονής σε ξενώνες

